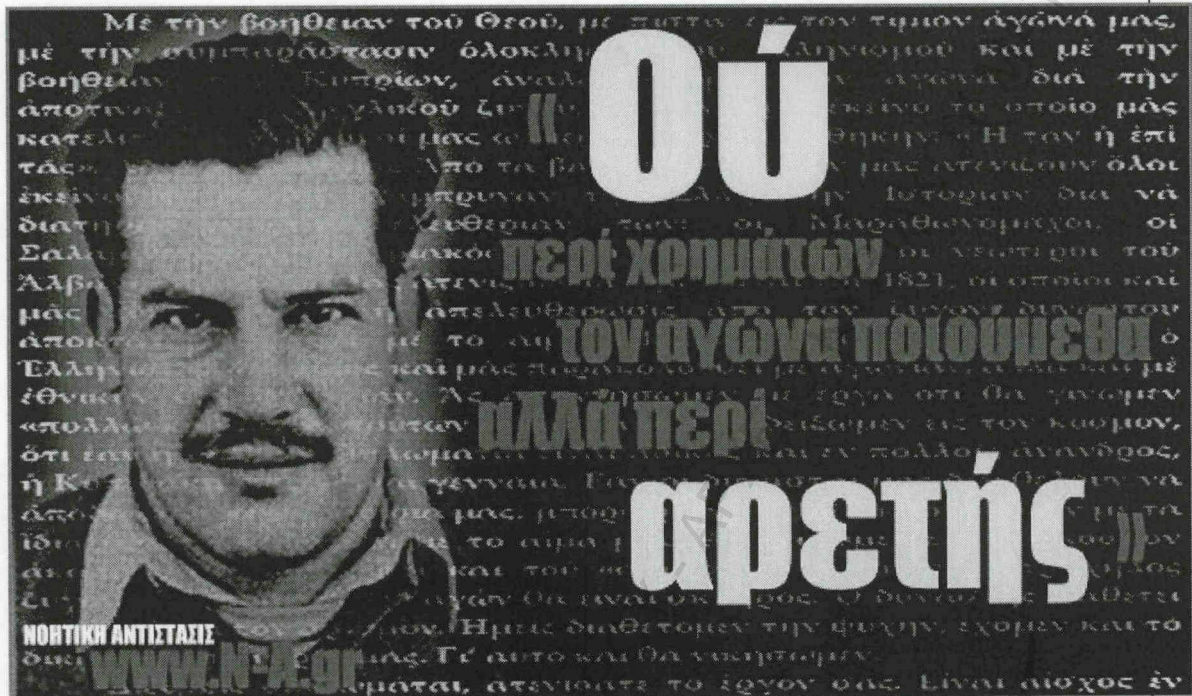

Η απόδραση του Κυριάκου Μάτση: η μαρτυρία του Γ. Καντζηλάρη

Καταχωρήθηκε στις 07 October 2009

[1]

'Σημερινή' [2]

«Η απόδραση του Κ. Μάτση»
07 Οκτωβρίου 2009
Γιώργος Καντζηλάρης

Στις 16 Νοεμβρίου 1955, ο Χάρτιγκ κλείνει τη Σχολή Σαμουήλ, όπου εγώ ήμουν μαθητές. Ο νονός μου Κυριάκος Κάρκας, από το Καίμακλί, ήταν επιστάτης στα δημόσια έργα.

Οι Άγγλοι δημιουργούν αυτή την περίοδο τα κρατητήρια Κοκκινотριμιθιάς και παίρνω εργασία ως πελεκάνος στα κρατητήρια. Ήμουν ο νεότερος εργάτης.

Ο Αθάνατος Κυριάκος Μάτσης, όταν μπήκα στην παράγκα όπου εκρατείτο, μου είπε: «Ήρθες να κτίσεις τα κρατητήρια της σκλαβιάς;». Εγώ του απάντησα πως πολεμώ τη σκλαβιά. Γίναμε φίλοι και με ρώτησε τι εργασία έχω. Κατάλαβα τι ήθελε και του είπα πως όταν θα πληρωθώ θα του φέρω αυτό που θέλει.

Πληρώθηκα για μια εβδομάδα 7-7,5 λίρες. Πήγα στο κατάστημα του Κούλα και Σεργίδη στην οδό Ερμού και αγόρασα 2 κάττερς και 2 ζωντάκρες, ξοδεύοντας όλο το μισθό μου.

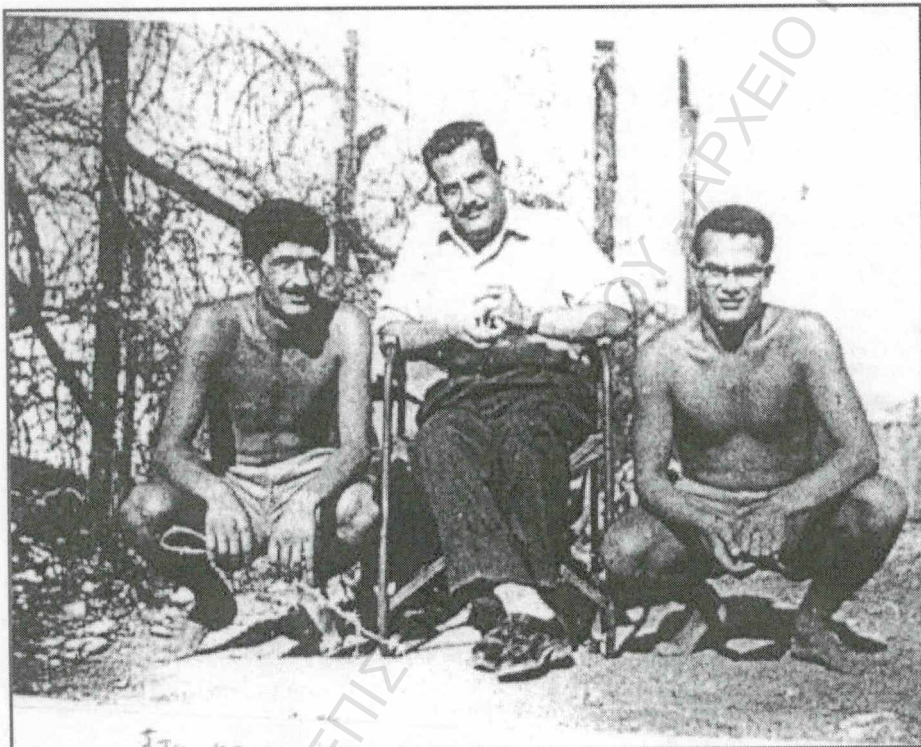
Κάθε πρωί, όταν μπαίναμε στα κρατητήρια, μας έκανε έρευνα πάντοτε ο ίδιος Άγγλος στρατιώτης και το βράδυ άλλος. Όταν πήρα το κάττερ και τη ζωντάκρη (τανάλια) ο Άγγλος το πρόσεξε, αλλά δεν είπε τίποτε. Την επόμενη μέρα πήρα το άλλο κάττερ και την άλλη τανάλια. Ο Άγγλος με κράτησε και όταν έρευνήσε όλους τους εργάτες με πήρε στον αξιωματικό του. Μαζί ήταν και ο επιστάτης μου, ο Κυριάκος Πηλιάς, που ήταν και ο νονός μου. Είπα στον Άγγλο διοικητή ότι είναι τα εργαλεία μου. Μου είπε να μην τα παίρνω σπίτι μου και να κάνω ένα μικρό κιβώτιο το οποίο θα κλείδωνε. Παραδίδω το δεύτερο σετ κάττερ και την τανάλια στον Νίκο Μουσιούτα, βουλευτή του ΔΗΚΟ, ο οποίος ήταν πολιτικός κρατούμενος και συγχωριανός μου, γιατί δεν βρήκα τον Κυριάκο Μάτση να του τα δώσω. Ζήτησα να εργαστώ στην παράγκα όπου εκρατείτο ο Μάτσης και μου είπε να πάρω έναν αμίαντο και να τον αφήσω πάνω στα συρματοπλέγματα. Έτσι και έκανα.

Μετά τρεις μέρες, κρυβόμενος πίσω από τον αμίαντο, έκοψε τα συρματοπλέγματα και δραπετεύσε μαζί με άλλους. Την επόμενη μέρα, όταν πήγα στα κρατητήρια για δουλειά, με περίμεναν τρεις Άγγλοι και με συνέλαβαν. Με ρώτησαν αν είχαν κάμει το κιβώτιο για τα εργαλεία μου και μου ζήτησαν το κλειδί να τους δείξω ποια ήταν. Τους έδειξα το κιβώτιο με τα εργαλεία μου και μέσα βρήκαν το δεύτερο σετ, το κάττερ και την τανάλια. Για όλη τη μέρα με παρακολουθούσε ο Άγγλος και παρόλο ότι ήμουν δηλωμένος εργάτης - ξυλουργός μόνος μου ενίσχυσα τους εργάτες και έβαζαν τα συρματοπλέγματα και δεν ήταν ευχάριστη δουλειά για όλους.

Την επομένη, μέσα στο λεωφορείο που μας μετέφερε, άρχισα δέθην να πονώ το τυφλό μου. Φτάσαμε στα κρατητήρια της Κοκκινότριμιθιάς και μου έφεραν τον Άγγλο γιατρό των κρατητηρίων. Κάθε φορά που με άγγιζε στο τυφλό έκανα πως πονούσα και ζήτησε να με φέρουν στο νοσοκομείο της Λευκωσίας. Ο Άγγλος διοικητής αρνήθηκε να με μεταφέρει και μου είπε να πάω στη Λευκωσία όταν θα εσχόλανα με το λεωφορείο. Το λεωφορείο με μετέφερε στο νοσοκομείο κατά το απόγευμα. Εγνώριζα την οδοντίατρο Ρίτσα Παυλίδου και της τηλεφώνησα από τις πρώτες βοήθειες. Ήρθε και της είπα ότι με έστειλλε ο Άγγλος γιατρός από τα Κρατητήρια όπου εργαζόμουν και διευθέτησε τα της εγχείρησής. Την επομένη με έκαναν εγχείρηση στο τυφλό χωρίς να έχω πάθηση.

Ο Άγγλος διοικητής του στρατοπέδου με υποψιάζετο και όταν την επομένη δεν παρουσιάστηκα, ζήτησε τη διεύθυνσή μου και εξηγήσεις γιατί δεν ήμουν στη δουλειά. Οι Άγγλοι επισκέφθηκαν το νοσοκομείο διεπίστωσαν ότι πράγματι είχα το τυφλό μου και έκαμα εγχείρηση. Έτσι γλίτωσα τη σύλληψη.

Είμαι περήφανος γι' αυτό που έκαμα και βοήθησα στη δραπετεύση του Αθάντου Κυριάκου Μάτση, ο οποίος δίδαξε στην αιωνιότητα τις νέες γενιές Κύπρου πώς πολεμούν και πεθαίνουν για τα ιδεώδη που πιστεύουν. Το ΡΙΚ έκαμα με την Γ. Μαϊμούδη ένα φιλμ για τον Αθάντο Κυριάκο Μάτση. Την αναφορά τη δική μου την έκαμα ο συναγωνιστής του Μάτση, ο οποίος δραπετεύσε μαζί του και ανέφερε ότι τα εργαλεία με τη βοήθεια των οποίων απέδρασαν τους τα προμήθευσε ένας μικρός που εργαζόταν στα κρατητήρια.

[3]

Σημερινή [4]

«Ο μυθικός Κυριάκος Μάτση»

24 Νοεμβρίου 2008

Νίκος Ορφανίδης*

Καθώς γυρίζουμε στις παιδικές μνήμες μας, καθώς επιστρέφουμε στα πρώτα εκείνα χρόνια της εφηβείας μας, επιστρέφουμε, συγχρόνως, νοσταλγικά και τρυφερά, σ' όσα αγαπήσαμε. Σ' όσα σφράγισαν και καθόρισαν το βίο μας. Γεγονότα και περιστατικά και συμβάντα και πράξεις, που σφηνώθηκαν εντός μας. Γυρίζουμε, έτσι, στην εποχή του ηρωισμού, τώρα που όλα αυτά εξέλιπαν, που εγκατέλειψαν τον τόπο της ιστορίας, για να εισέλθουν στον τόπο του μύθου. Επιστρέφουμε, έτσι, έκπληκτοι και αμήχανοι, σε έναν άλλο τόπο. Αυτόν της θυσίας και του μαρτυρίου και της αυτοθυσίας και της φιλοπατρίας και του έρωτος. Τώρα, που πια δεν μιλά κανείς για ηρωισμό και θάνατο και μαρτύριο. Τώρα, που κανείς δεν θέλει να θυσιάσει ή να θυσιασθεί για την πατρίδα του, για τον τόπο που έχει ρημάξει.

Σκέφτομαι, έτσι, εκείνες τις μυθικές μορφές, που δεν τις συναντήσαμε ποτέ. Που εισήλθαν, όμως, στη ζωή μας και τη σφράγισαν ανεξίτηλα. Πρώτα ως μύθος κι ύστερα ως ιστορία. Μια τέτοια μορφή υπήρξε για μας ο Κυριάκος Μάτσης. Που πέρασε, ενωρίς, μέσα στα πατριωτικά άσματα της εποχής. Στις σχολικές μας γιορτές. Στους λόγους και στους πανηγυρικούς. Ύστερα ήταν που τον βρήκαμε, μέσα από κείμενα, που αποκάλυπταν το υψηλό του ήθος. Την ωριμότητα και τον πατριωτισμό του. Τον σπαρακτικό λόγο του. Την αγάπη του για τον τόπο και τον άνθρωπο. Έτσι ήταν πια ο Κυριάκος

Μάτση, μέσα από το «Διά χειρός ηρώων» ή την κατάθεση και μαρτυρία του αρχηγού του αγώνος, στα μνημειώδη εκείνα «Απομνημονεύματα».

Καθώς, πλέον, μας χωρίζει μισός αιώνας από τη θυσία του Κυριάκου Μάτση, επιστρέφουμε σ' όσα αγαπήσαμε. Στους μαγικούς τόπους της θυσίας. Αλλά και στους ήρωές μας, που μεγαλώσαμε μ' αυτούς. Σ' όσα ιδιαιτέρως και αποφασιστικά καθόρισαν και σφράγισαν τη ζωή μας. Γυρίζουμε στις παλιές διαδηλώσεις, στις σημαίες που πλημμύριζαν τους δρόμους, τον καημό, την ελπίδα, το όνειρο. Γυρίζουμε στη Θεσσαλονίκη του Κυριάκου Μάτση. Στο ερειπωμένο και βεβηλωμένο Δίκωμο. Στον Πενταδάκτυλο.

Σκέφτομαι, όσο εκείνο τον αγώνα, τη θυσία, το αίμα, την αγωνία, τον ηρωισμό. Σκέφτομαι τον μυθικό εκείνο πληθυσμό των ηρώων εκείνων των χρόνων. Που έπεσαν μαχόμενοι ηρωϊκώς. Που αρνήθηκαν να παραδοθούν. Που ανέβηκαν στην αγχόνη. Που μαρτύρησαν στα ανακριτήρια. Που αγιάστηκαν με τον τρόπο τους. Σκέφτομαι τον νεομάρτυρα ήρωα Κυριάκο Μάτση. Και μαζί του, όλους εκείνους που έφυγαν τόσο παράξενα από τη ζωή μας. Που όμως κράτησαν όρθιο το ελληνικό τους φρόνημα. Το δικό τους και το δικό μας.

Τα σκέφτομαι όλα αυτά, καθώς τα προσπερνούμε, πλέον, αδιάφορα, φορτωμένοι τη μέριμνα του βίου, τρέχοντας να προφτάσουμε την καθημερινότητά μας, παγιδευμένοι στη λήθη και στην αδιαφορία. Στην αδυναμία και στο φόβο μας. Όλος εκείνος ο μυθικός κόσμος μάς εγκατέλειψε, προ πολλού. Όπως τον εγκαταλείψαμε εμείς, παγιδευμένοι στους φόβους μας. Τις ανθρώπινες αδυναμίες μας. Στις όποιες προκαταλήψεις μας. Στα συμβάντα της ιστορίας που μας οδήγησαν, προ πολλού, αλλού.

Έτσι ο Κυριάκος Μάτση ενοικεί αλλού. Σ' έναν τόπο που δεν μπορεί να αγγίξει η δική μας αθλιότητα και μετριότητα και αδυναμία. Καθώς πορευόμαστε χωρίς αντιστάσεις, χωρίς πίστη, σκέφτομαι το σπαρακτικό ερώτημα του Παντελή Μηχανικού:

*«Ποιος ήτανε τόσο λεβέντης όπως τον Ριμαχό.
Εφτά χιλιάδες φορές θα σκοτώνονταν
για να υπερασπίσει το χρώμα
απ' όπου διάβηκε η αγάπη του.*

*Ποιος είναι λεβέντης σαν τον Ριμαχό
ποιος έχει αγάπη σαν τον Ριμαχό
να υπερασπίσει τούτα τα χρώματα».*

Υποκλίνομαι και προσκυνώ σήμερα ταπεινά τον Κυριάκο Μάτση, που μας δίδαξε την αξιοπρέπεια και την αγάπη για τον άνθρωπο. Χωρίς εμπάθεια και μικρότητα και κακία. Χωρίς διακρίσεις. Μακριά από ρατσισμούς και σοβινισμούς. Που μας αποκάλυψε, με όσα μας κατέλιπε και με όσα υπερασπίστηκε, έναν ολόκληρο κόσμο. Τον κόσμο της Κύπρου.

* Μέλος της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υψηρασίας, τέως Διευθυντής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Αποδελτιώθηκε στον «Εμπροσθοφύλακα» - www.efylakas.com

Ηλεκτρονική διεύθυνση άρθρου: <http://www.efylakas.com/archives/2960>

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις που αναφέρονται στο άρθρο:

[1] Image: <http://www.efylakas.com/wp-content/uploads/2009/10/matsis-kyriakos.jpg>

[2] 'Σημερινή': <http://www.sigmalive.com/simerini/analiseis/other/199318>

[3] Image: <http://www.efylakas.com/wp-content/uploads/2009/10/matsis-fylakes.jpg>

[4] 'Σημερινή': <http://www.sigmalive.com/simerini/analiseis/politics/88605>

© 2003 - 2009 - All Rights Reserved
Εμπροσθοφύλακας / Δίκτυο «Νοητικής Αντιστάσεως»
<http://www.efylakas.com>

Yiannakis Matsis

From: Doxa Komodromou [komodromou.doxa@ucy.ac.cy]
Sent: Τρίτη, 29 Οκτωβρίου 2013 8:17 πμ
To: 'Yiannakis Matsis'
Subject: K. Matsis

<http://www.efylakas.com/archives/2960>

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ